

آب انبارهای وکلی

در شهر هیراز چهار آب انبار بزرگ از دوره کریم خان زند باقی مانده است که برای نگهداری و ذخیره آب ساخته شده و فعلاً استفاده ای از آنها نمیشود تاریخ ساختمان آب انبارهای مذکور مسلماً با ساختمانهای کریم خانی در هیراز همدرجه میباشد در صفحه ۲۱۶ کتاب فارسی نامه ناصری تألیف قاسم روان حاج میرزا ابوالحسن نسائی ممالکی در مورد بناهای کریم خانی نگاشته شده است که با آب انبارهای وکلی بی رابطه نیست و عیناً قسمتی از ممالک آذربایجان است
میشود *

((در سال ۱۱۸۰ وکیل که خاطر را ششم ممالک ایران جز خراسان آسوده نداشت شهر هیراز جنب طراز را پای تخت سلطنت خود فرمود و بنیاد ساختن عمارت را نمود اول قلعه شهر را از گچ و آجر بنا کرده با تمام رسانید بعد از آن ارگی برای زمین و حرمسرای خود بساخته با تمام رسانید صاحب تاریخ زندیه نوشته است که چون اراضی خارج دروازه هیراز یعنی ویلنهای بسیار باعث دوازده هزار نفر عمده بسولات محروسه خود حواله داد که بری تسلیح و هموار نمودن اراضی حاضر نمود و جماعتی از نظریان و سران چنان و زنان آوازه خوان را گماشت که در چند جا بساط عیش گسترده و مشغول سازندگی بودند برای آنکه جماعت کارکنان بشرفد مشغول عیش حالی بوجود سرور مشغول بعمل باشند و تفصیل سایر عمارت وکلی در هیراز و خارج هیراز در عنوان بقاع هیراز در این فارسی نامه انشا الله تعالی نگاشته خود))

و با این ترتیب چون ساختمان مسجد وکیل در سال ۱۱۸۹ خاتمه یافته است باید ساختمان آب انبار جنب مسجد وکیل همدرجه و با قبل از آن خاتمه یافته باشد ۱۰ این آب انبار دوره وکلی در کوچه غربی مسجد وکیل و جنب عرشی اشاره بهشت هیراز و زیر ایوان خانقاه و جنوب عرشی عمارت تاریخی هفت تن قرار دارند که هر یک را مورد بررسی قرار خواهیم داد از خصوصیات عمده این آب انبارها بزرگ و عمیق بودن آنها است که در سایر آب انبارهای

قیلی و با بعد از آن که در شیراز ساخته شده دیده نمی شود و دیگر تپه های است که در آب انبارهای مذکور برای خنک نمودن آب بعضی بینی شده و بهمین جهت آب انبارهای نوعی در تابستانها فوق العاده خنک و گوارا بوده است به علت لوله کشی شهر شیراز آب انبارهای مذکور نیز مقرونه شده است و اینها بترتیب آنها را مورد بررسی قرار می دهیم .

۱- آب انبار پشت مسجد وکیل

در سمت شمال غربی کوهی غربی مسجد وکیل واقع شده است کوه جنوبی مسجد وکیل حد جنوبی آنها تشکیل میدهد و در فاصله یکصد متری غربی آن مدرسه آقا با باخان واقع و در آب انبار در سمت جنوبی آن قرار دارد در داخل آب انبار مذکور لوله های در چوبی موقت نصب و بصورت انباری درآمده است پلکان سنگی از قلعه سنگ یک پارچه در داخل ورودی آن نصب شده که تا باغچه ادامه دارد و باغچه و دیگر آب انبار در انتهای پلکان سنگی تعبیه شده است . بدنه و دیوارهای معزن از آجر و ساروج و سنگ و برج آن از آجر بنا شده است آب انبار مذکور را باید از سقف نمونه های منحصر بنام دوره زندگی محسوب داشت چه در سایر آب انبارهای موجود برج آجری مذکور دیده نمی شود . تپه که از آجر ساخته شده است بمنزله بادگیر آب انبار محسوب میشود برج کتیبه آجر کاری بهمانی برج تودینات آجر کاری بهمانی نصب شده است و در داخل کتیبه آجر کاری در هر سمت سه مجرای هوا که به چشم می خورد . برج مذکور بمنزله برج تپه آب انبار بوده و بهمین جهت آب آن در تابستانها فوق العاده خنک بوده است نمونه بادگیر آب انبار مذکور در سایر آب انبارهای ایران دیده نمی شود و بهمین جهت آب انبار مذکور را از نظر طرح باید نمونه منحصر بفردی محسوب داشت . برنامی فوقانی و بهمانی برج بادگیر کتیبه ای از آجر کاری تا بر آجر کاریهای قلعه کریمانی دیده میشود .

کتیبه آجرکاری برج آب انبار در نمای پیشانی شمالی و جنوبی آن نصب شده است یک ردیف آجرکاری به شکل صلیب بین دو حاشیه آجرکاری در زیر و بالای آن نیز یک حاشیه - بزرگتر آجرکاری نصب شده است تعداد صلیبهای آجرکاری در هر سمت نوزده عدد در هر کتیبه است. کتیبه آجرکاری فوقانی بصورت لوزی در گوشه بدنبال هم نصب شده است در هر سمت حاشیه مذکور^{هفت} لوزی از آجرکاری نصب گردید نمای جنوبی برج و تزئینات آجرکاری آن نسبتاً سالم باقیمانده است. آب انبار مذکور را باید از نمونه‌های جالب و منحصراً بفرود معماری دوره زندیه محسوب داشت.

۲ - آب انبار جنب اداره پست شیراز

آب انبار مذکور نیز از بناهای دوره کریم خان زند است که در محوطه کاخهای سلطنتی کریمخانی در بین بازار و قلعه و عمارت دیوانخانه وکیلی قرار دارد خیابان اداره پست از قسمت جنوبی آن میگذرد کوچه‌ای نیز در سمت غربی آب انبار وجود دارد که بین ساختمان جدید اداره پست و آب انبار قرار گرفته است سمت شرقی آب انبار بفاصله کوتاهی از آن - دبیرستان شاهپور شیراز قرار دارد بر روی آب انبار در سالهای گذشته خانه‌ای ساخته و در طرفین آن در طبقه اول دو مفازه احداث نموده‌اند در موقع تغییر وضع شهر شیراز و احداث خیابان پست قسمتی از پلکان سنگی آب انبار در زیر پیاده‌روی و خیابان پنهان و تا آنجائیکه تحقیق شده سالم و دستنخورده هنوز باقی است و باین ترتیب معلوم میگردد که نمای سردر ورودی آب انبار و برج بادگیر زیبای آن در موقع احداث خیابان خراب شده است. پلکان سنگی داخل آب انبار و پاشویه آن بحالت اولیه خود در محل باقی است و سقف آب انبار نیز در زیر حیاط خانه احداثی جدید قرار دارد با اینکه سقف آب انبار سطح حیاط خانه را - تشکیل میدهد و بعلمت طول زمان و عوامل طبیعی صدماتی دیده مینماید با همان استحکام اولیه باقی و هریقت اصلی سقف آب انبار محفوظ مانده است. پلکان سنگی آن از نمونه‌های حجاری زیبای دوره زندیه محسوب میشود و فعلاً مالک و متصرف فرقانی آب انبار آن را بنام آب انبار مدبری مینامد.

۲ آب انبار مجاور عمارت تاریخی هفت تن

سومین آب انبار ارزنده‌ای که از قزوین وکیل با نام مانده در ضلع جنوب غربی باغ و عمارت تاریخی هفت تن قرار دارد. تپه‌های که برای آب انبار مذکور در نظر گرفته شده با آب انبار هفت مسجد وکیل متفاوت و عبارت از تپه‌هایی است که در اطراف برج آب انبار تعبیه و در مدخل درجه نرده آجری نصب شده است در سمت جنوب آب انبار سر در تپه‌ای از دوره زنده باقی است که در انتهای کوچه عزتی عمارت تاریخی هفت تن واقع است. یک لچکی بسیار زیبای کاشیکاری بر پهنائی سر در مذکور از دوره زنده باقی است. آب انبار مذکور نیز منته دینه و بادگیر آجری آن غراب و احتیاج به تعمیرات ضروری دارد. ناودانهای آب انبار مذکور از سنگ‌سبزی و نصب شده است. در سمت شمالی آب انبار و در مجاور آن دو سنگ‌تیر از دوره زنده باقی مانده یکی سنگ‌تیر شیخ‌بیل‌الکریم قصاصی از عرفا است که در سال ۱۱۹۹ هجری قمری وفات یافت و دیگری تیر سید سلیمان صبری است که از بزرگان عرفا بوده است.

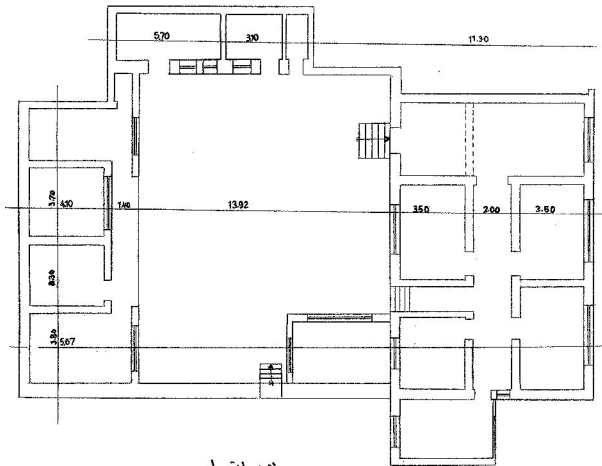
آب انبار حاشیه

در ضلع غربی ایوان حاشیه آب انباری از دوره وکیل باقی مانده است در طریقی که برای تجدید ساختمان آرامگاه حاشیه تپه عد در اطراف ۴ ستون سنگی یکپارچه دوره زنده ۱۹ ستون جدید تپه و نصب و آب انبار نیز در زیر ایوان باقی مانده در ورودی آب انبار در ضلع شمال غربی ایوان بجای خود باقی است و بوسیله راه پله سنگی میتوان به پادویه آن رسید. دو پنجره سنگی مربوط به آب انبار در دیوار جنوبی ایوان چشم منحورده. بهر حال در تجدید ساختمان ایوان آرامگاه آب انبار وکیل در زیر ایوان محفوظ مانده و منتهی به شکل اصلی آن وارد نگردد.

با تقدیم احترام - الله تلی اسلامی

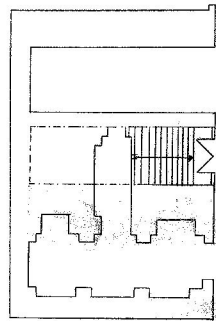
محمد علی

پلان مانتان

پلان خانه روی آب انارکلیں
مقیاس ۱ : ۱۰۰

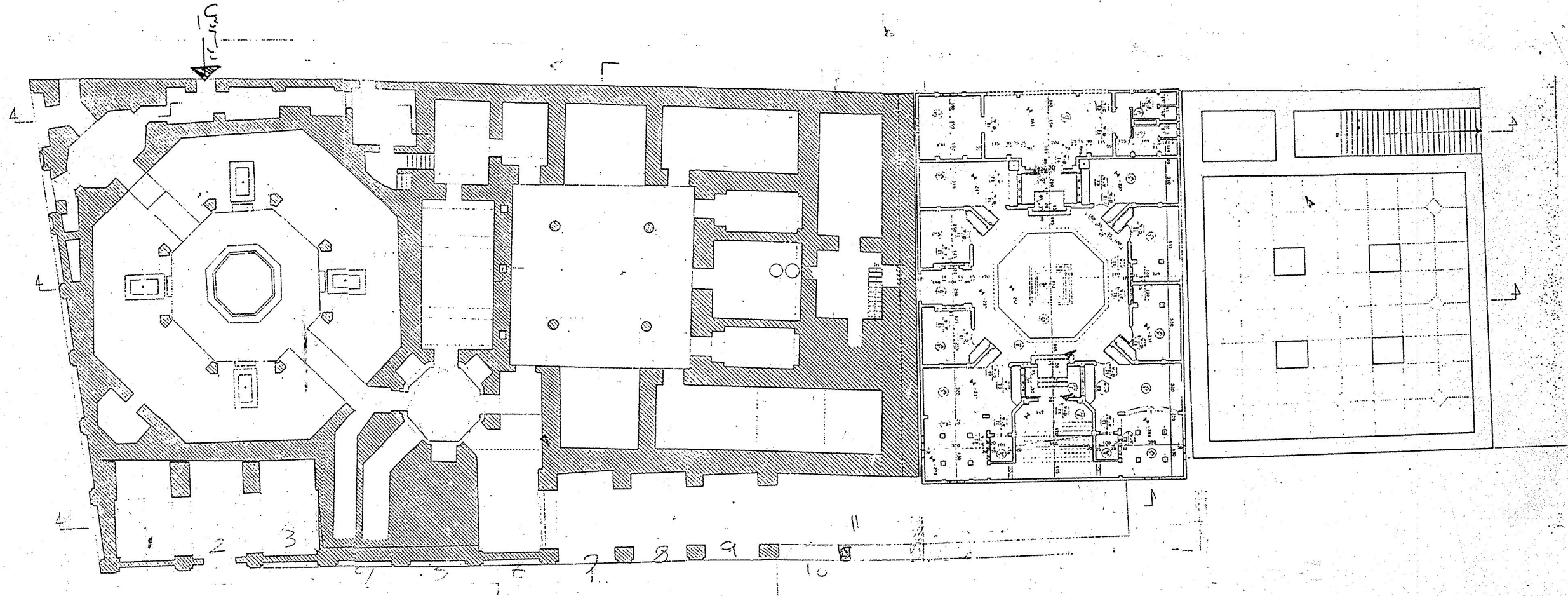
پلان مشانہ ما

B 503

مرکز فرهنگی هنری
هرگز استادان
شماره ۳۵
۲

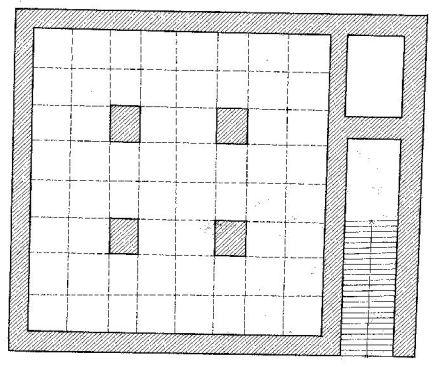
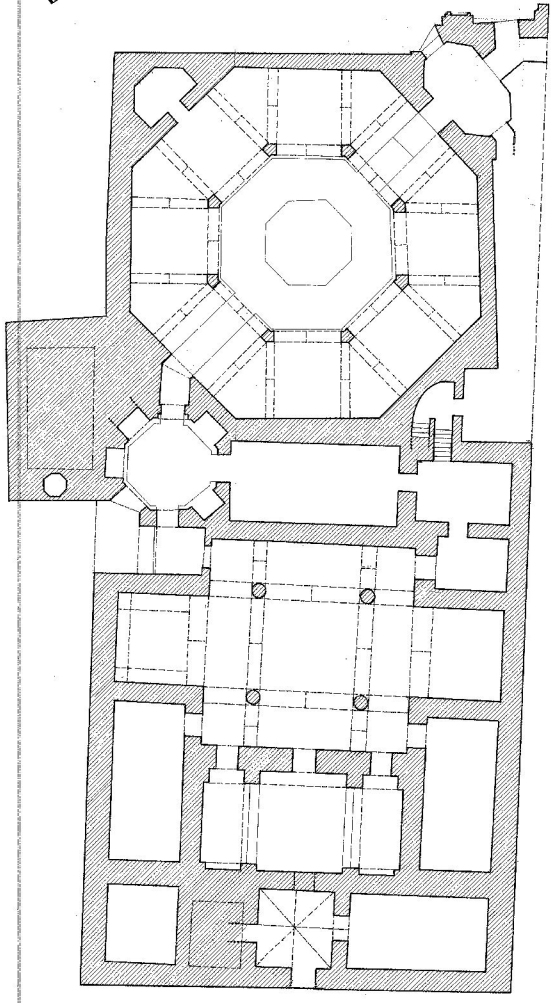
B 503

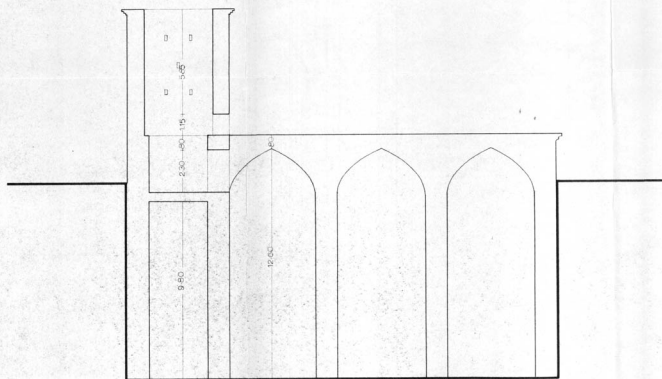
B 480

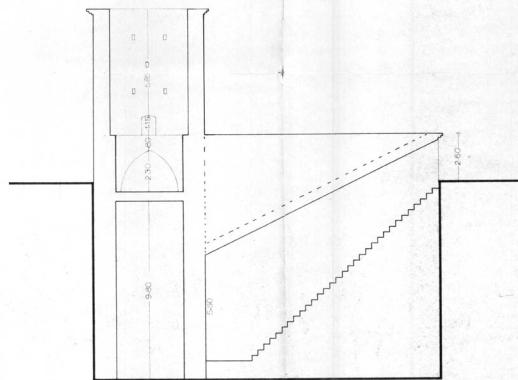
B 452

میراث نورعلی خان
 موضوع: پلان شی زنبق آب نار و حمام
 وراثت: محمد باقر
 نمودار: محمد باقر
 تاریخ: ۱۳۴۴
 شماره: ۵۵۰۸

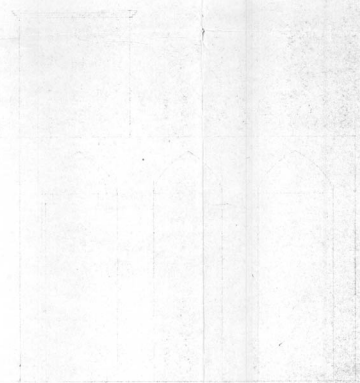
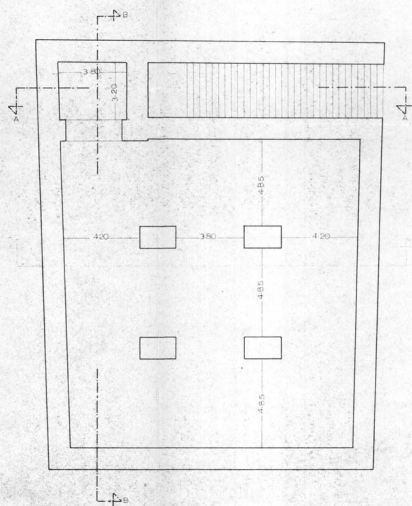

برش B.B

برش A.A

مدرسه ابتدایی	
موضوع: پلان طبقه اول	محل: تهران
معماری: مهندسین مشاور	تاریخ: ۱۳۸۵
محل: تهران	شماره: ۱۰۰
موضوع: پلان طبقه اول	محل: تهران

مدرسه ابتدایی

